

Załącznik do Uchwały Nr XLII/573/18
Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych
z dnia 15 stycznia 2018 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE USTRZYKI DOLNE NA LATA 2018-2021**

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	2
II. CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.....	2
III. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	8
IV. PROGRAM JEST SPÓJNY Z PROGRAMAMI:.....	8
V. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.....	9
VI. ZAKRES POMOCY INSYTUCJONALNEJ	14
VII. ADRESACI PROGRAMU.....	15
VIII. ZASOBY GMINY USTRZYKI DOLNE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU	16
IX. CELE PROGRAMU.....	16
X. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	16
XI. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PROGRAMU	17
XII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ:	18
XIII. REALIZACJA PROGRAMU I PRZEWIDYWANE EFEKTY	18
XIV. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.....	19
XV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	19
XVI. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	20
XVII. ZAKOŃCZENIE	20
XVIII. WYKAZ PLACÓWEK NA RZECZ OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	20

I. WSTĘP

Przemoc jest zjawiskiem występującym coraz powszechniej. Każdego dnia znajdujemy doniesienia w mediach o krzywdach wyrządzonych ludziom przez inne jednostki, o maltretowanych słabszych - dzieci, osób starszych, o znęcaniu się nad najbliższymi. Wykorzystujemy swoją przewagę, władzę, siłę do sprawiania cierpienia innym lub przeciwnie: demonstrujemy własną bezsilność i potrzebę czyjejś uwagi, sprawiając ból, poniżając, zmuszając do uległości czy szukania pomocy.

Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. przemoc stała się zatem swoistym rodzajem rozrywki, zabawy. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania.

Zjawisko przemocy w rodzinie zdefiniowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390). Mówi on, że przemoc w rodzinie to: „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy i współdziałania instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wśród zadań własnych gminy wymienia m.in. opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

II. CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Ludzie niechętnie przyznają się do przemocy w rodzinie, jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Jest obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i rodzinie. Występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia, czy sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Dla dzieci, które doznają lub są świadkami przemocy skutki tych sytuacji są nieodwracalne i mogą objawiać się dopiero w życiu dorosłym. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają relacje pomiędzy

rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zgodnie z art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2017 r. poz.2204). zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną. Niniejszy przepis stanowi, że:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.”

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **Jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **Siły są nierówne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy.
3. **Narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.).
4. **Powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie,	bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki,

	przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb

<p>podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.</p>	<p>życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.</p>
--	--

Każdą z wyżej wymienionych form przemocy cechuje cykl składający się trzech faz:

- 1. faza narastania napięcia** – w tej fazie wyraźnie odczuwalny jest wzrost napięcia pomiędzy partnerami, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny zazwyczaj tkwią poza rodziną. W większości przypadków są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja;
- 2. faza gwałtownej przemocy** – w trakcie tej fazy następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata. Wybuch często jest nieadekwatny do przyczyny, którą podaje sprawca (dokonuje szkód psychicznych, fizycznych, niszczy sprzęty nie zwracając uwagi na krzywdę innych);
- 3. faza miodowego miesiąca** – czas skruchy – okazywania troski i miłości. Sprawca próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Interwencja najczęściej następuje w fazie gwałtownej przemocy. Ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc i złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną. Faza miodowego miesiąca ma niezwykle silny wpływ na pozostawanie osoby jej doznającej w krzywdzącym związku. To w tej fazie rodzą się złudne nadzieje, że sprawca się zmieni. Faza ta jednak mija i przechodzi w fazę narastania napięcia.

Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy – faza narastania napięcia oraz gwałtownej przemocy. Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”.

Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych.

Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

U ofiar przemocy domowej, doświadczających zespołu zaburzeń stresu pourazowego i poddawanych intensywnej przemocy psychicznej często rozwija się tzw. proces wiktylizacji, który zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby. Traci ona podstawowe poczucie bezpieczeństwa i uporządkowania życia, zaufanie do siebie i zaczyna źle o sobie myśleć, pragnie wycofać się z normalnego życia, izoluje się od innych. U części doświadczających przemocy pojawiają się tzw. wtórne zranienia, spowodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia, w tym instytucji powołanych do niesienia pomocy (ignorancja, pomniejszenie problemu, bezradność i inne). Pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek małej umiejętności radzenia sobie z urazami, osoba krzywdzona zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Często obwinia się i przestaje oczekiwać poprawy sytuacji. Traci nadzieję oraz poczucie godności.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, relacje między doznającym a stosującym przemoc, odczuwane przez doświadczających skutki przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Z punktu widzenia społecznego, zwracają uwagę funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiając zachowania przemocowe.

Specjaliści podkreślają, że wychodzenie rodziny z przemocy to długotrwały proces powrotu do normalności jej ofiar na każdej płaszczyźnie, w którą wsączyło się złe zachowanie sprawcy, trwający zazwyczaj nie krócej niż sam czas jego doznawania jest wieloaspektowe i zależy od wielu czynników: momentu odizolowania ofiar od sprawcy, płaszczyzn życia „zatrutych” przez przemoc, dostępności do profesjonalnej pomocy socjalno- psychologicznej, od tego, czy doszło do nieodwracalnych zmian psychosomatycznych w wyniku doznawania przemocy, wreszcie też od tego, czy sytuacja przemocy przerodziła się w stan chroniczny, wymagający interwencji kompleksowej i długoterminowej wielu instytucji. Kluczowym aspektem jest tu, jak widać czas. W związku z powyższym trzeba raz jeszcze pokreślić, iż biorąc pod uwagę dobro jednostkowej ofiary, ale także szerszy kontekst społeczny, ogromne znaczenie ma szybka, całościowa i długoterminowa reakcja na przemoc w rodzinie. Należy zaznaczyć, że choć niektórych dotkliwych skutków przemocy w rodzinie doznające jej osoby nie wyzbędą się nigdy, jednak przy profesjonalnej terapii, ciężkiej pracy nad osobą i wsparciu bliskich, mogą nauczyć się z nimi w miarę normalnie żyć, nie powielając negatywnych przemocowych schematów na przyszłość. W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy czy stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na

każdej płaszczyźnie. Każda osoba podejmująca się pracy z pokrzywdzonymi czy stosującymi przemoc powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także mieć świadomość granicy swoich kompetencji.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że do najważniejszych społecznych skutków przemocy w rodzinie należą:

1. **osobiste tragedie ofiar** – jednostek, całych rodzin (a przede wszystkim dzieci), co z kolei warunkuje dalsze (szersze) skutki środowiskowe i społeczne,
2. **rozpad rodzin** – brak równowagi, złe wzorce, w celu zminimalizowania zagrożenia życia i zdrowia konieczność odizolowania sprawców od ofiar, rozstania, separacje, rozwody,
3. **dehumanizacja stosunków międzyludzkich** – inaczej ich odczłowieczenie, czy uprzedmiotowienie człowieka, dawniej mówiło się o „zezwierzęceniu”,
4. **patologizacja więzi międzyludzkich** – najpierw w samej rodzinie dotkniętej przemocą, potem w społeczeństwie, to wynik spłylenia systemu wartości i zmniejszenie znaczenia autorytetu(lub jego brak, kiedy rodzic, który powinien być wzorem jest antyautorytetem przez egoistyczna postawę rodzica-sprawcy lub bierną postawę rodzica- ofiary, zamiast ról społecznych (dzieci przejmują role rodziców i na odwrót), szczególnie widoczne u ofiar przemocy seksualnej,
5. **stygmatyzacja** – jest to proces nadawania negatywnych „etykietek” jednostkom lub większemu zbiorowi ludzi, przez co przyjmują one nadane im cechy i zaczynają działać zgodnie z przypisanymi im cechami,
6. **marginalizacja** – wykluczenie z udziału w życiu społecznym jednostek lub grup społecznych,
7. **wiktymizacja** – negatywny proces stawania się ofiarą, może wtórny, kiedy ofiara staje się ofiarą – sprawcą,
8. **wzrost przestępczości** – przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Które prowadzi do innych przestępstw min. rozbojów, kradzieży, rozbojów uszkodzeń ciała, gwałtów, zabójstw,
9. **uzależnienia** – wszelkie nałogi, które są często nie tylko źródłem, ale i skutkiem przemocy: dla ofiar- **ucieczką**, dla sprawców –**pokazem ich siły i możliwości**,
10. **demoralizacja/** nieprzystosowanie społeczne – odrzucenie wszelkich obowiązujących norm i wartości, negowanie ich, prowadzi do łamania prawa, jeśli doświadczają jej dzieci to demoralizacja nieletnich prowadzi do różnego typu nałogów, prostytucji, włóczęgostwa itp.,
11. **zaburzenia psychosomatyczne i psychiczne** – przemoc może być źródłem różnego typu zaburzeń mających wpływ na osobowość sprawców, ale także ofiar przemocy, skutkuje brakiem zdolności do nawiązywania prawidłowych relacji w społeczeństwie,
12. **bezdomność** – jest wymiernym skutkiem przemocy, może dotyczyć zarówno sprawców przemocy domowej (np. po odbyciu wyroku sądowego) jak i ofiary,

- które są zmuszane opuszczać miejsca zamieszkania, by chronić zdrowie i życie, nie mając środków na nowy dach nad głową, są na nią skazane,
13. **bezrobocie** – może być podobnie jak bezdomność efektem przemocy zarówno dla sprawców(np. z powodu konfliktów z prawem), bądź dla ofiar, które doznając przemocy w rodzinie nie są w stanie wykonywać obowiązków zawodowych i tracą pracę,
  14. **spowszednienie krzywdy/ znieczulica, brak empatii** – obojętność na krzywdę i cierpienie ludzi, przechodzenie bez reakcji nad cierpieniem,
  15. **totalitaryzm** – system oparty na przemocy, bardzo często tworzony przez jednostki, które same doświadczały przemocy (np. twórca niemieckiej odmiany faszyzmu, zbrodniarz wojenny – A. Hitler)

III. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1390),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz.1769 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz.1816 ze zm.),
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067 ze zm.),
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204),
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904),
11. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682),
12. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245),

IV. PROGRAM JEST SPÓJNY Z PROGRAMAMI:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy 2014-2020,

2. Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy oraz Ofiar Przemocy na lata 2016-2020,
3. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustrzyki Dolne na lata 2016 – 2022,
4. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017.

V. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonania analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na terenie Gminy Ustrzyki Dolne przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Skalę problemu przemocy w rodzinie najlepiej obrazują statystyki, opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Przedstawione poniżej zestawienia pokazują, iż w okresie wejścia w życie nowej procedury „Niebieskie karty” tj. od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r., w **97** rodzinach została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. Procedura ta została głównie wszczęta przez przedstawicieli policji (76 rodzin) oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (19 rodzin).

Tab. nr 1 Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez poszczególne instytucje

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2014r.	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2015r.	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2016r.	Ogółem
Przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	5	7	7	19
Policja	21	17	38	76
GKRPA	0	0	0	0
Ochrona zdrowia	0	0	0	0
Oświata	0	0	2	2
Ogółem	26	24	47	97

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Z podanej poniżej tabeli dotyczącej liczby rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie oraz częstotliwości zdarzeń przemocowych wynika, że w 2016 r. było najwięcej rodzin w których doszło do przemocy w rodzinie (**51**), do najczęstszych zdarzeń przemocowych dochodzi od 2 do 5 razy w roku (**88 zdarzeń**).

Tab. nr 2. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania

Rok	Liczba rodzin w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocowych 1 raz w roku	Częstotliwość zdarzeń przemocowych Od 2 do 5 razy w roku	Częstotliwość zdarzeń przemocowych 6 razy w roku i więcej
2014	48	5	35	8
2015	39	7	24	8
2016	51	10	29	12
Razem	138	22	88	28

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie

Tab. nr 3. Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie

Rok	Ogółem osoby poszkodowane	kobiety			mężczyźni			dzieci			
		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
			osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		osoby starsze	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne**
2014	93	49	5	3	2	0	1	42	24	18	1
2015	80	42	5	0	0	0	0	38	23	15	0
2016	131	76	7	2	4	0	1	51	38	13	1

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny d/s. przemocy w rodzinie.

*Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

**dzieci od 0 do 18 roku życia.

Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy:

1. przemoc fizyczna,

2. przemoc psychiczna / emocjonalna,
3. przemoc ekonomiczna,
4. przemoc seksualna,
5. zaniedbywanie,
6. połączenie kilku spośród ww. form przemocy.

Na podstawie informacji uzyskanych z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że najwięcej osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie było w **2016** w liczbie **131 osób** w tym **76** to kobiety, najwięcej dzieci doświadczających przemocy w rodzinie – **51**, było również w 2016r. co świadczy, że skala przemocy w rodzinie znacznie wzrasta.

Wpływ jednej osoby na drugą może przybierać różne formy. jedna osoba może być w stosunku do drugiej silniejsza fizycznie, psychicznie, materialnie, zawodowo, społecznie, co może doprowadzać do różnego rodzaju przemocy. Na podstawie powyższych danych wynika, że najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc fizyczna i emocjonalna/psychiczna/.

Tab. nr 4 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach **2014 – 2016**

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Małoletni*
2014	50	3	47	0
2015	39	2	37	0
2016	51	4	47	0
Razem	140	9	131	0

Źródło. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z analizy powyższych danych wynika, że najwięcej osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, bo w liczbie **131** to mężczyźni, natomiast **9** osób to kobiety. Wynika z tego, że w przeważającej części za stosowanie przemocy w rodzinie są odpowiedzialni mężczyźni. Sprawca przemocy w rodzinie jest zazwyczaj osoba, która poprzez agresywne zachowania chce zmanifestować swoją dominację, ukryć kompleksy, wyładować frustrację, również na podstawie badań psychologicznych, wynika, że nad rodziną z pewnością z reguły mężczyźni. Agresorem może okazać się zarówno niepozorny urzędnik, jak i przedsiębiorca, lekarz, rolnik czy naukowiec. Kobiety 25 razy rzadziej popełniają tego typu przestępstwa.

Tab. nr 5 Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowane w związku z przemocą w rodzinie

	Od 01 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014 r.	Od 01 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 r.	Od 01 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016 r.	Ogółem
Liczba zawiadomień złożonych do prokuratury lub na policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 kk	2	4	3	9
Liczba zawiadomień złożonych do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka oraz rodziny	5	13	15	33
Liczba wniosków złożonych do GKRPA o skierowanie na leczenie odwykowe	8	10	16	34
Liczba wniosków skierowanych do Prokuratury Rejonowej w lesku o przymusowe leczenie odwykowe	6	10	6	22
Liczba wniosków złożonych do Prokuratury Rejonowej w Lesku o podjęcie działań w stosunku do sprawcy przemocy w związku z przemocą	6	7	6	19

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w **9** przypadkach zawiadomił Prokuraturę Rejonową o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie. W przypadku **33** rodzin wystosowano wniosek do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Lesku, o niepokojącej sytuacji w rodzinie.

Przewodniczący Zespołu w przypadku **34** osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie złożył do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych wniosków o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe. W **22** przypadkach Przewodniczący Zespołu złożył wniosek do Prokuratury Rejonowej

w Lesku o skierowanie osoby na przymusowe leczenie odwykowe natomiast w **19** przypadkach o podjęcie działań w stosunku do sprawcy przemocy.

Tab. nr 6 Wykaz interwencji policji oraz podejmowanych postępowań w związku z przemocą w rodzinie

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Interwencje domowe w związku z przemocą w rodzinie	124	87	130
Postępowanie wszczęte w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207 §1 KK	19	17	14

Źródło: Wydział Prewencji Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Ustrzykach Dolnych.

Jak wynika z danych statystycznych Komisariatu Policji w Ustrzykach Dolnych, w 2014 r. doszło do **124** interwencji domowych na terenie Miasta i Gminy Ustrzyki Dolne, w przypadku **19** interwencji zostało wszczęte dalsze postępowanie, w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. W okresie od stycznia do grudnia 2015 r. odnotowano **87** interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie, w **17** przypadkach policja wszczęła dalsze postępowania, z uwagi na wystąpienie problemu przemocy w rodzinie. Natomiast od 1 stycznia do 31 grudnia 2016r zanotowano **130** interwencji domowych, dalsze postępowanie z art.207§ 1 kk zostało prowadzone w **14** przypadkach. Z danych tych można stwierdzić, iż liczba interwencji domowych jest rosnąca jednak jest mniej działań podejmowanych przez policję na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców.

Tab. nr 7 Liczba ofiar przemocy domowej oraz sprawców przemocy domowej.

Rok	2014	2015	2016
Liczba interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie	124	87	130
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	27	21	49
W tym liczba kobiet	25	18	32
W tym liczba mężczyzn	1	3	12

W tym liczba dzieci	1	0	5
Liczba sprawców przemocy domowej	26	21	44
W tym liczba kobiet	2	0	10
W tym liczba mężczyzn	24	21	34
W tym liczba nieletnich	0	0	0
Liczba sprawców doprowadzonych do izby wytrzeźwień	9	13	17
W tym liczba kobiet	1	0	1
W tym liczba mężczyzn	8	13	16
W tym liczba nieletnich	0	0	0

Źródło: Wydział Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Ustrzykach Dolnych.

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, że przemoc w rodzinie na terenie naszej gminy jest problemem społecznym. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę problemu przemocy. Od czasu powstania Zespołu Interdyscyplinarnego, działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie są intensywniejsze i coraz bardziej skuteczne. Ponieważ przemoc w rodzinie jest ciągle dużym problemem naszej gminy, należy zatem wzmocnić dotychczasowe działania, które powinny mieć charakter współpracy interdyscyplinarnej poszczególnych instytucji lokalnych. Efektem takiej współpracy będzie skuteczne zapobieganie, rozpoznawanie oraz przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom

VI. ZAKRES POMOCY INSYTUCJONALNEJ

1. Od 2001 r. prowadzony jest Punkt Konsultacyjny Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W Punkcie Konsultacyjnym można bezpłatnie skorzystać z pomocy psychologa, prawnika, socjologa, pracownika socjalnego, psychoterapeutki ds. uzależnień.
2. Na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne funkcjonuje Poradnia Zdrowia Psychicznego w której można skorzystać z porad psychologa, psychiatry oraz pomocy w ramach psychoterapii indywidualnej, psychoterapii grupowej oraz terapii rodzinnej. Z pomocy mogą skorzystać:

- a) pełnoletni,
- b) doświadczający problemów natury emocjonalnej i psychicznej,
- c) cierpiący z powodu nadmiernego obciążenia stresem,
- d) osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej (np. rozwód, utrata pracy, żałoba, konflikt w rodzinie, reakcja na ciężką chorobę i inne),
- e) osoby mające trudności w funkcjonowaniu społecznym,
- f) nie radzące sobie z odczuwanym przygnębieniem i apatią, mających problemy z jedzeniem,
- g) u których rozpoznano chorobę psychiczną.

Pacjenci przyjmowani są bez skierowania, bezpłatnie w ramach kontraktu z NFZ. W przypadku chęci skorzystania z usług wyłącznie psychologa lub psychoterapeuty wymagane jest skierowanie od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

3. Na terenie powiatu bieszczadzkiego funkcjonuje punkt nieodpłatnej pomocy prawnej gdzie można skorzystać z porad adwokata i radcy prawnego. Pomoc udzielana jest dla:

- a) osób uprawnionych do pomocy społecznej z powodu m.in. niepełnosprawności i przemocy w rodzinie,
- b) młodzieży do 26 roku życia,
- c) weteranów,
- d) osób powyżej 65 roku życia,
- e) posiadaczy Karty Dużej Rodziny,
- f) każdego zagrożonego lub poszkodowanego: katastrofą naturalną, awaria techniczną, klęską żywiołową.

4. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Lesku rozszerzył swoją działalność leczenia uzależnień na terenie powiatu bieszczadzkiego i od 01 marca 2017r. w Ustrzykach Dolnych na ul. 29 Listopada 42 funkcjonuje Poradnia Leczenia Uzależnień. Poradnia oferuje terapię dla osób uzależnionych i członków ich rodzin (współuzależnienie, DDA). Oddziaływania terapeutyczne realizowane są przez zespół terapeutyczny składający się z lekarza specjalisty psychiatrii, specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień.

Przy przyjęciu do Poradni nie jest wymagane skierowanie. Pacjenci nieubezpieczeni mają udzielane świadczenia bezpłatnie.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie adresowany jest do mieszkańców Miasta i Gminy Ustrzyki Dolne.

Program ten skierowany jest w szczególności do ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

VIII. ZASOBY GMINY USTRZYKI DOLNE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - a) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
  - b) Komenda Powiatowa Policji,
  - c) Zespół Interdyscyplinarny,
  - d) Placówki Oświatowo -Wychowawcze,
  - e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - f) Zakład Opieki Zdrowotnej,
  - g) Organizacje pozarządowe,
  - h) Poradnia Zdrowia Psychicznego,
  - i) Poradnia Leczenia Uzależnień,
  - j) Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej,
  - k) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

IX. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel ten oparty jest na realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy oraz pracy ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań i postaw tj.

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
2. zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
3. zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy,
2. podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie,
3. podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
4. zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

X. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja celów Programu zakłada:

1. uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
2. promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
3. edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
4. działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

XI. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PROGRAMU

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie

- 1.1 Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów problemu przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, Ośrodka Pomocy Społecznej, GKRPA, szkół, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej)
- 1.2 Monitorowanie problematyki przemocy w rodzinie oraz udzielanej pomocy.
- 1.3 Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych.

2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie

- 2.1 Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie prelekcji, pogadarek, warsztatów profilaktycznych oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno - informacyjnych/ ulotek, broszur, wizytówek/ w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- 2.2 Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki.
- 2.3 Organizowanie dla nauczycieli i pedagogów szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.
- 2.4 Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

3. Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- 3.1. Szkolenia grup zawodowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla potrzeb współpracy w grupach roboczych,
- 3.2. Szkolenie dotyczące problemu przemocy w rodzinie dla członków grup roboczych oraz członków zespołu interdyscyplinarnego wraz z dodatkowymi kosztami związanymi z zapewnieniem m.in cateringu ,zakupem artykułów żywnościowych, napojów, wody, kawy, herbaty oraz innych artykułów.

4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy

- 4.1. Udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
- 4.2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.

- 4.3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (np. organizowanie szkoleń i warsztatów edukacyjnych).
- 4.4. Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw.
- 4.5. Tworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 4.6. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnyjny.

XII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ:

1. stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
2. bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
3. brak współpracy rodziny w zakresie przewyciężania kryzysów,
4. problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach, ubóstwo,
5. brak infrastruktury socjalnej w gminie,
6. brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
7. brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

XIII. REALIZACJA PROGRAMU I PRZEWIDYWANE EFEKTY

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań wyznaczonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Ustrzyki Dolne na lata 2018-2021 jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustrzykach Dolnych przy współpracy z:

1. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Komendą Powiatową Policji,
3. Placówkami oświatowymi,
4. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną
5. Zakładami Opieki Zdrowotnej,
6. Organizacjami pozarządowymi,
7. Sądem Rejonowym w Lesku,
8. Prokuraturą Rejonowa w Lesku,
9. Poradnią Leczenia Uzależnień w Lesku,
10. Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia SOS Lesko,
11. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych.

Przewidywane efekty realizacji programu.

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnianie systemu pomocy rodzinom dotkniętych przemocą.
5. Zwiększanie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.

6. Zbudowania systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży dotyczących zagrożenia płynących z uzależnienia występującego problemu.
9. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji, wynikających z przemocy.

XIV. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring zapisów Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustrzykach Dolnych. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu tj.:

1. instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
2. form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
3. form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu będzie prowadzić Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustrzykach Dolnych we współpracy ze wszystkimi instytucjami realizującymi Programu.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Ustrzyki Dolne

Wskaźnikami ewaluacji będą:

1. liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
2. liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej
3. liczba sprawców przemocy domowej
4. liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu
5. liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”

XV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 -2021 finansowane będą z budżetu oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.
2. Corocznie zostanie sporządzony plan finansowy do Programu środków przeznaczonych na realizację w danym roku budżetowym zadań niniejszego programu.

XVI. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustrzykach Dolnych do dnia 31 marca każdego roku przedłoży radzie gminy sprawozdania z realizacji Programu.

XVII. ZAKOŃCZENIE

O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dużo się mówi, społeczna świadomość szkodliwości tego zjawiska wzrasta i mówi się również, że się dużo robi. Tymczasem, rzeczywistość okazuje się zupełnie inna. Niestety wciąż zdarzają się przypadki, w których wymiar sprawiedliwości, organy ścigania, a nawet kuratorzy nie rozpoznają prawidłowo sytuacji przemocy w rodzinie. Pozostając bierni, nie tylko nie przeciwdziałają przemocy, ale dają bezkarnym sprawcom pole do dalszego działania. Należy mieć świadomość, że zjawisko przemocy należy zwalczać w sposób zdecydowany i wieloaspektowy. Bez pomocy z zewnątrz ofiara przemocy nie jest w stanie skutecznie przetrwać. Następstwa przemocy w rodzinie mają swoje skutki bliższe (dramaty jednostek w rozmaitej postaci (nieprzystosowanie społeczne, uzależnienia, okaleczenia, śmierć) i dalsze (np. bezdomność, bezrobocie, przestępczość, totalitaryzm), obniżają jakość społeczeństwa, powodując jego marginalizację, stygmatyzację, ekskluzję i patologizację. I najważniejsze, wszyscy dotknięci problemem przemocy w rodzinie mają nie tylko prawo, ale i obowiązek domagać się zintegrowanej reakcji służb pomocowych, zgodnie z przyjętymi na świecie standardami.

XVIII. WYKAZ PLACÓWEK NA RZECZ OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Lp	Nazwa i adres	Telefon kontaktowy
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustrzykach Dolnych ul. Wyzwolenia 7 38-700 Ustrzyki Dolne	13 461 18 68
2	Zespół Interdyscyplinarny działający przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej ul. Wyzwolenia 7 38-700 Ustrzyki Dolne	535 179 888
3	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych	13 471 10 80 wew. 55 W sytuacjach kryzysowych 665 996 444 do godz.20.00
4	Komenda Powiatowa Policji w Ustrzykach Dolnych	997
5	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ustrzykach Dolnych	13 461 12 91
6.	Punkt Konsultacyjny Ośrodka Interwencji Kryzysowej ul. Pionierska 10 38-700 Ustrzyki Dolne	13 461 41 03

Załącznik:

Harmonogram Działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ustrzyki Dolne na lata 2018 – 2021.